

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelőési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32.

H I R D E T É S I D I J.

Araszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Védekezünk a filloxera ellen.

Az ország hivatalos lapja napról-napra több és több községre nézve jelenti, hogy a filloxera miatt zár alá van helyezve.

Ha Arad, vagy Nagy-Várad környéki birtokossal találkozunk, egyebet sem hallunk beszélni, mint azt, hogy az összes termő szőlőtőkék a filloxera által tönkre vannak téve. És ha útunk ezen vidékeken átvezet, letaroltan látjuk meredezni azokat a hegyoldalokat, melyek csak pár év előtt szőlőkkel voltak beültetve, kenyeret adva ezer meg ezer embernek.

A kincset érő tokaji bort, költő által megénekelt „folyó aranyt“ nem szűrik többé és ott sárgállik pusztán az oldal, hol a híres budai bor termett, s a kipusztult szőlőterületen busan miveli burgonyáját, zabvetését a budai sváb.

E sorok írójának alkalmá volt pár nappal ezelőtt személyesen meggyőződni a budai svábhegy oldalán történt szőlőpusztulásról; de éppen ez alkalomnak köszönheti, hogy meggyőződött, miszerint jó erőben levő szőlőinket megmenthetjük a filloxerától!

Hirneves ősz történettudósunk Szi-lági Sándor úr szives volt meghívni a

budai oldalon levő svábhegyi szőlőjébe. Kimentünk és találtunk ott a filloxera és őszi időjárás által közös erővel kopárrá tett hegyoldalban egy jó erőben levő félholdnyi szőlőhegyet, hol oly szépen áll a szőlőtőke 15 évi filloxera pusztítás dacára is, mint a mi legjobban mivelt rizlinges tábláinkban, s a jelen évben is 190 veder bora termett, melynek vedréért három forintot kínálnak a borkereskedők!

És annak, hogy szép hírű történettudósunk szőlője éppen megmaradt, egyszerű oka az, hogy alkalmazni kezdte szőlőjében a szénkénegegeli gyéritési eljárást, már akkor, midőn a filloxera először jelentkezett a budai szőlőkben.

Mikor hozzáfogott a szénkénegezéshez; az ő szőlőmivelő svábját a szomszédos szőlőmivés svábgazdák lebolondították, filloxera-professornak gunyolták, ugyannyira, hogy átallotta vasárnap délutánonként köztők megjeleni. De azért a szénkénegezést minden évben, a termés leszedése után megejtették, s míg a többi szomszédos szőlőkben rohamosan sárgult, pusztult a borág, a szénkénegezett szőlő évről-évre virult. Ezt látva a szomszédos felhagyott a gunyolódással, hozzáfogott a gyéritési

eljárás alkalmazásához, de már akkor késő volt, mert erőt vett a tőkék életerején a pusztító rovar, s ma a ropant szőlőterületen még csak koszorus költőnk Jókay Mór és Kerkápolyi Károly egyetemi tanár szőlői épek, kik szintén kezdettől fogva szénkénegezték szorgalmasan.

Alkalmam volt látni a szénkénegező gépet is. Ez egy pléh-lopó alakú könnyen hordozható gép, melyből a szénkéneget a tőkék gyökere mellé arasznyira befecskenedik. Az eljárás e lapok hasábjain már le volt írva. A gép 40—50 frton megszerezhető, s így félhold évenkénti szénkénegezése alig jön 15 frtba.

A kedves módoru ősz történettudós, ki első tette figyelmessé a kormányt az erdélyi részünket fenyegető filloxera vészre, elbeszélte azt is mi volt az ok, hogy a tokaji szőlőhegyeket nem lehetett megmenteni. Ott a talaj nagyon köves és az ott alkalmazott szénkénegezt nem lehetett a földbe befojtani. Ugyanis, midőn a gépből a szénkénegezt a földbe belövetik, a gép által okozott lyukat azonnal bedöngölik, másképp a gáz elillan. A mi talajunk legnagyobb részét olyan kötött természetű, hol a szénkénegezést sikerrel alkalmazhatjuk.

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA

KARÁCSONYKOR.

Megkondultak a harangok,
Ünnepel egész világ,
Elküldötte a nagy isten
Nékünk egyszülött fiát.

Ottan fekszik Bethlehemnek
Jászolyában istenünk,
A ki nélkül elvult veszve
Testi- lelki életünk.

S mondjátok meg: mért választott
Olyan egyszerű helyet
A világnak megváltója
Kényelem, s a fény helyett?

Nemde — mert hol az megírva,
Hogy nagygyá csak az lehet,
Kit az első jajszonál száz
Udvaroncz dédelgetett?

Fürkészszétek egy kissé a
Palotáknak titkait,
S meglátjátok: mennyi minden
Ármány s hitszegés van itt?

És viszont: tekintetek be
Egy szerény kis tűzhelyet,
Annyi áldás, s kincs van itten,
Hogy több már nem is lehet.

S nem tudom, ma sok szegénynek
Be szabad-e mennie

Oda, hol a kamra, s pincze
Mindennel bőven tele?

Nem tudom, szegény utas nem
Ott talál-e jó tanyát,
Hol szegény a gazda, ámde
El nem zárja ajtaját?

Nem tudom, az éhezőt nem
Ott tartják-e jól manap,
Hol kevés van, de ha úgy kell
Megfelelve a falat?

Nem tudom, nem ott nyere-d-e
A didergő kis ruhát,
Hol kevés van, de a jó nép
Ebből is jó szívvvel ad?

Azt tudom csak: hogy bár reszket
Gyér ruhájában a nép,
Térdre hull, ha a harang szól
És imádja istenét. . . .

OREL GEZA.

Vihar alatt. *)

Jer, vonjuk össze a redőnyöket,
Nagy zivatar lesz, — terhes fellegek
Csoportosulnak: ott kelet felől . . .
Úlj ide mellém édes angyalom,
Enyelgjük át a zivatar haragját
Kezed remeg, miként a nyárfa lombja —
A mely meging; ha szellő rázza bár . . .

Mutatvány a rokonszenves költő ujév után kiadandó költeményeiből.

Szép kedvesem te féled a vihart!
Ne féld, ne féld! hisz ártalmatlan az.
A napsugár, s felhő ölekezésén, —
A természet örök szerelme csak:
Az ég szerelme a világ iránt!
Nem félni kell hát tomboló hatalmán;
De kinek egész lényök szerelem,
— Az áradó rokonszeny érzetétől —
Édes öröme dobbanjon szívünk! . . .
A napsugár és ott a barna felhő,
Egymásba lásd — régen szerelmesek!
Viszontlátások fénye csak a villám,
Mily fölnt az égnek arcát égeti!
S a dörrenés nem más: csupán a csók,
Mi ajkairól hangosan lecsattan! . . .
Lám, lám mosolygasz! .. Ez a képzelem —
Mosolyra csalja ajkid' kedvesem.
Lehet, lehet — mért ne képzeljük így?
Miért ne higyjünk mindenben szerelmet?
A mikor azt elhinni jól esik!
A képzelem: az egy szabad világ! . . .

Tárczamban itt ez elhervadt „virágra“
Emlékszel-e? Jut-e eszedbe még —
Az ibolya, bár elhervadt szegény
S illatja légbeszált?! Hiszem, hiszem!
— Az édes emlék ébredő sugalmán —
Szived dobbant meg a gyönyör alatt . . .
Szép alkonyat volt, jól emlékezem:
A bucsúzó nap sugár tengerében —
Beolvadt a táj bájos mosolya;
A százados fák sátor koronáján,
Lombok között — elsíró fül' mile —
Édes — bus hangja, — mámoros-dalával

Ez tehát titka szőlőink megvédelmezésének. Én e helyen is hálás köszönetet mondok közszere-
tetben álló történettudósnak és a
mit láttam, közlésem, figyelmeztetve
gazdatársaimat: ne bizzuk a véletlenre
szőlőink megmaradását, hanem trágya-
zás által tartjuk jó erőben, s a szén-
kénegezést kezdjük meg a bekövetkező
tavaszi száraz időjárással, mert több
mint bizonyos, hogy összes szőlőhegye-
inkben belevette már magát a filloxera,
s a bajt csirájában még ellehet
fojtani.

És hogy azt sikeresebben tehesük,
alakítsunk szövetkezetet négy, öt gép
közösen megszerezve, értelmes szőlő-
munkásokat az amugy és könnyű keze-
lésre betanítva, aránylag csekély kia-
dással elérhetjük, hogy ezen jövedelem
forrásunk továbbra is megmarad

K. Weress Sándor.

A szabadságharc kiáltványairól.

— Saját levelezőnkől. —

Budapest, december 24.

A szabadságharc emlékeinek kiállítása
egyre szebb, egyre gazdagabb lesz. Nincs nap,
hogy a kiállítás rendezősége ne kapna valami
ujabb tárgyát, a melylyel vagy az arcképek-
nek, vagy a csataképeknek, vagy a proklama-
cióknak, vagy a vértanúinktól maradt erek-
lyéknek gyűjteménye szaporodik s épen ezért
nem akad látogató, a ki ha naponként is el
megy, ne találna valami újat, a mi figyelmét
lebilincseli. A tömérdek új tárgy következtében
a kiállítás összes termeit ujonnan kellett be-
rendezni s az új berendezés szerinti tárgymutató
is már megjelent. Vaskos füzetté lett már ez a
tárgymutató, pedig csak a kiállítás egy részére
a nyolcz kisebb-nagyobb terem falait betöltő
képgyűjteményre vonatkozik. Az ereklyék
gyűjteményének ezer meg ezer aprósága, a
különböző fegyverek, a rendkívül gazdag pesti
gyűjtemény s a tömérdek proklamáció nincse-
nek felvéve a katalogusba.

A proklamációk kiállításának alapos meg-
szemlélésére napok kellenének. Az újabb ki-

S a virágillat szellő szárnyain!
Lelkünkbe csókolá az ég szívet!...
Tavaszi mosolya szállott a világra;
Tavaszi virága halmon és mezőn:
Virág, mosolygás szívünk mezején!...
Káröltve jártunk ott a félhomályban —
— Égő kebelvel lombok árnyai közt —
És ott találtuk ősi cser tövében:
A rejtőzködő szerény ibolyát!
Emlékszel-e, az ősi cserre vissza?!
Az alatt irtam azt a dalt neked:
„Hogy én most is ábrándozom róla,
Csere-erdő keblére borulva!“
A dal elhangzott, elnyilt a virág;
De az emlék — az megmaradt nekünk:
Ejts egy könnyet a hervadt ibolyára!

E kis „levélke!“ első pár sorod,
Édes titok a remegő betűben.
Szép kis kezű gyöngéden reszketett;
Én áldom azt a féltő kis kezeckét —
S megcsókolom, hogy akkor volt beteg.
Szerelmünk remeg, mikor üdvözül;
Mint égi harmat — rózsák levelén!...

Ez itten „gyászvirág“... akkor szedők.
Mikor irigy, lelketlen emberek:
Szerelmünk drága templomába törtek,
Eloltni ottan szent oltárainknak
Örök fényben ragyogó lángjait;
Kik felakarták törni a pecsétét —
Az édes titkok, vágyok leveléről:
Mit sziveinkbe Istenkeze irt meg...
A templom áll — és benne áll az oltár!

állított proklamációktól kiírók néhány érde-
kesebb pontot.

Érdekes csatarészlet leírásokat fedeztem
fel néhány kiáltványban. Így például a „felső-
tiszai hadseregünk győzött, Schlich verve van“
feliratu proklamációban, 1849. január 23-ikáról
a honvédelmi bizottmány Szemere Bertalan
országos biztos következőleg hangzó tudósítá-
sát közli:

Schlich részint Tályán, részint Liszkánál
tört elő. Emitt Liszkánál feltartóztatta seregünk.
Amott Tarczalon túl pedig megszalasztotta és
ha a kőd nem gátolja, nagy része elfogatott
volna. Sok halottjai, sebesültjei maradtak és
sok elhánt fegyvert kaptunk. Egy huszár,
Takács István, egy őrnagyot levágott, egy kapi-
tányt elfogott.

Jellemző az, hogy az ellenség tisztjei kar-
jakra fehér zsebkendőt tűzvéni „éljen a magyar“
kiáltással közeledtek. A mieink viszonozták.
Oly közel jöttek egymáshoz, hogy kezét szori-
tának. Egy huszár, Péterfi, lováról leszált. Az
ellen közül egy kapitány lovára felült. Ekkor
azonban álnokul az ellen támadást parancsolt.
De a mieink löttek, — a huszárok vágtak —
és így a vitézül visszavert ellenség megfuta-
modott.

Az álnokság meglelte bérét. Az áruló
csaló őrnagy vágatott le — a lóra kapott kapi-
tány fogatott el — alóla a ló szépen kilövetvén.
Mi becselenségekhez nyul az ellen!

Egy másik proklamációban Szemere
Bertalan január 24-kéről a következőket jelenti
Tokajból:

Két rendbeli tudósításomhoz, a tegnap-
előtti diadalról, csak azon örvendetést adhatom
pótléku, hogy a harmadik napot és harmadik
diadalmunkat nem várta be az ellen, hanem
tegnap éjjel Schlich le- és megverve elszökött.
Nem evett, nem ivott, nem pihent serege, s
egy folytában Kérig futott Abauj megyében.
Késő éjjel vonult át Tályán, Szántón, dobszó-
zaj nélkül, nem háborgatva kevélyen az elől-
járókat, mint másszor, szóval mint szökőhöz
illik. Serege kedvetlen, levert, 40 szekér vitte
sebestültjeit.

A mi hadunk üstént követte ma, s Szán-
tón, Tályán s Golopon hál. Magam maradtam
itt a tömérdek lelmi, szállitmányi és sok hul-
longó emberek miatt. Történetek nevezetes esetek
is. A huszárok tegnapelőtt rohantak a félköd-
ben, és hirtelen körülveszik Schlicket és tábor-
karát. Schlick hüvelyébe dugja kardját „éljenek
a magyarok“ kiáltja, üdvözli a huszárokat, ő

Az érzelemnek lángja fent lobog:
Mosolygunk meg, ez akkor „gyászvirágot“?

E „koszorú!“ mennyasszony koszorud,
Myrtus virágok koronája ez.
Be szép, be szép a myrtus fejedén;
Szebb és dicsőbb, mint a babér lehet!...
Tedd fel fejedre ezt a koszorut,
Legyél ma nekem ujjlag mennyasszony:
Hisz én vagyok megint a vőlegény!
Boldog mennyasszony, boldog ifju keblén,
S fölöttök itt a myrtus-koszorú:
Ez a babérjok — és ez hervadatlan!

Csitt, csendesesen... halgasd a drága neszt:
Kis angyalunk ébred, mozog, gyűgyög.
Vedd le fejedről azt a koszorut;
Ez itt, ez itten a mi koszorunk!
Ez a kis bölcső: oltár templomunkban
S ez oltár mellett — édes lett a hit —
És ez oltárhoz: oly közel az Isten!

Jer vonjuk félre a redőnyöket,
Már elvonult a vész, a zivatar.
Nézd, kis kertünkben a virágok élnek,
Csak szomjukat oltá el a vihar;
De megkímélte gyöngé éltöket.
A lég megtisztult, folyó pára, gőz
Mérgét veszelyt — s áldó könnyein:
Felüdülni itt a hervadó világ...
Falunknak hívón kondul estharangja.
Jer, csókoljuk fel alvó gyermekünket:
Az anya csókja szent imádkozás!
FELSZEGHY DEZSŐ.

a huszárruhába ültözött, a huszárok becsületes
lelkökkel, a hangra és ruhára meghökkenetek,
megszelidültek. Mig a barátkozás folyt, jött a
vasas csapat és Schlick, a ravasz, megszabadult.
Egy segédtsz volt a huszárokkal, azt Schlic
meg is csókolta, de e csók vizsgálat alá vétetik.

A tegnapelőtti cselt megírom, melynek
hősét, a csalárd őrnagyot, Takács István levágta.

Tegnap pedig Kistaludon hasonló történt.
Egy századunk félig véletlen egy ágyu-telepre
ment, és egy osztály ellenre bukkant. Az ellen-
parancsnok „lábhoz“ parancsolt. — Megadta
magát. Baráti szót emlegetett, kapitányunkkal
kezet fogott. Következett volna a letegyverzés.
De hirtelen támadást parancsolt az ellen, a
mieink elvesztették a becses foglalást. A vigyá-
zatlan és hiszékeny kapitány alkalmasint áldo-
zatul esik. Ez is vizsgálatni fog.

A magyar még mindig nem bír lenni sem
ravasz, sem álnok, sem nagylelkűten.

Nem érdektelen az a proklamáció sem, a
melyben Kossuth a Fehérmegyeieket a követ-
kezőleg buzdítja honvédek állítására.

A haza bizonyos megmentése végett 30,000
főnyi magyar tartalék seregbe van még szük-
ségünk. Ezt önkéntesekből akarom kiállítani
és ügyes tábornokoktól segítve magam szü-
mélyesen vezérelni. Szolgálati kötelezettsége e
tartalék seregnek addig lesz csak, míg a musz-
kakat hazánk földéről ki nem kergetjük. Min-
den ember 20 forint foglaltót kap, ruházatja,
díja, ellátása lesz mint a többi hárseregé. Mint
mondám: vezére Attyja magam leszek. És
hiszek a Jelenben, e sereg lesz szabadságunk
biztosítója mindennemű viszály és veszely ellen.
Ohajtanék látni e seregnél egy pár ezer Fehér-
megyei magyart. Számíthat-e? s mennyiben
számíthat a nép hű szolgálja, Kossuth Lajos
Fehérmegye népére, hogy őt e vállalatban elő-
segítik. Mondják meg ezt a népek nevemben;
írják össze falunként az önkénteseket, menje-
nek magok hazafui példával előre, ne hagyják
el az erőfeszítésben kormányzóikat. Hiszek
Istenben, ez az utolsó áldozat leszen a szabad-
ságért, melyet — mint az aratást — Isten csak
munka után ad.

Legújabbán megkapta a kiállítás azt az
érdekes kiáltványt, a melyben magyar, francia
és német nyelven 1850. febr. 28-iki kelettel
Szalay László és társai a magyar száműzöttek
nevében, mint a magyar nemzetnek oly fiai,
a kik egyedül vannak abban a helyzetben, hogy
tökéletes szabadsággal nyilatkozhatnak a világ
minden nemzetének színe előtt védelmére kell-
nek a jogtalanul leigázott haza szent ügyének
s tiltakoznak az üldözések, vagyion elrablások,
számkivetések és kivégzések ellen. Szalay
Lászlón kívül aláírták e tiltakozást Prágay
János ezredes, Fornét Károly őrnagy, Hamvassy
Imre őrnagy, Radnits Imre százados, T. Wimmer
A. G. volt teljhatalmu megbizott a porosz
udvarnál és Damburg Ede Tivadar teljhatalmu
megbizott az egyesült amerikai államok ko-
mányánál.

r. lev.

Gazdáink érdekében.

Közgazdasági iróink már régen han-
goztatják, honi iparunk és kereskedel-
münk fejletlen állapota miatt még so-
kára fogják hangoztatni azt, hogy: Ma-
gyarország létalapját a mezei gazdaság
képezi, s bár régen és gyakran hangoz-
tatjuk, mégis még alkotmányos életünk
folyama óta is az ország pénzügyeinek
deficites állapota miatt csak lassan és
időszakonként történhet valamely neve-
zetesebb és intenzívebb hatású intézke-
dés kormányunk részéről a mezei gaz-
daság fejlesztése érdekében.

A mezei gazdaság fejlesztésének
azonban annyiféle útja és módja van,
hogy ott nemesak a kormány és tör-
vényhozás, hanem az ország minden
egy-egy területe, megyéje, községe és
polgára feltalálhatja úgy a közügynek,
mint a maga külön-külön érdekének

megfelelő működési kört. Az ily irányu tevékenységet a kormány és törvényhozás nem hogy akadályozná sőt örvenvendetes tudomásul veszi, azt támogatja és megfelelő alakban erkölcsileg és anyagi támogatásban részesíti a kormány egyebek közt a mezőgazdaság egyes, vagy összes ágainak emelésére s fejlesztésére alakult egyleteket, társulatokat és kisebb körököt is, de különösen a gazdasági egyleteket, ha t. i. azok hivatásuk magaslatára emelkedve kitűzött céljuk elérésére kellő tevékenységet mutatnak.

Megyénknek is van gazdasági egylete, de bizony erről még jóakarattal is csak azt lehet mondani, hogy: pihen. Minő okokra vezethető vissza e pihenés, nem tudjuk, csak ugylátszik, hogy pihen, pedig mennyi tennivalója volna! Egyebeket nem említve, csak Torda város határában a jövő év folyamán remélhetőleg végérvényesen keresztülviendő tagosítás által bekövetkezendő új állapotokra a gazdáknak felhívását és előkészítését említem meg, mint igen aktuális ügyet. Hisz tapasztalatunk szerint a gazdák, úgy az öt holdasok, mint a fordulosok s ezek úgy, mint az egytagosok; továbbá úgy a földmives gazdák, mint az iparos-gazdák, s ezek ismét úgy mint az uri gazdák (mert így is lehet a tordai gazdákat csoportosítani) a legnagyobb tájékozatlansággal mennek a tagosítás elébe. Némelyek rózsás reményekkel várva az új tagosítását, azt a további szegényedés zárkövének s egy boldogabb korszak kezdetének tekintik; másoknak a háta borsodzik attól a percztől, midőn az új viszonyok beállanak; némelyek az ismeretlen új állapotoktól annyira félnek, hogy kihasítandó újtagjaiktól már most szabadulni akarván, azt áruba bocsátják, mások attól teljes boldogulásokat várva tartalék pénzkészletükkel szomszédjaikra lesnek, hogy fölvasárolhassák.

A csüggedő és tulreményradó nézetek kellő színvonalra való terelésének módját és alkalmát megtalálni, a gazdasági egyletnek igen szép feladata volna. Mi itt csak egész röviden a csüggedőknek azt ajánljuk, hogy ne féljenek a tagosítás folytán bekövetkezendő új viszonyoktól, mert nem lesz az annyira terhes, mint elfogultságukban gondolják; a tulreménykedőknek pedig, kik már lesik szomszédjaik felvásárolhatóságát, azt ajánljuk, hogy megtakarított pénzüket ne újabb vásárlásra fordítsák, hanem iparkodjanak ezzel kihasítandó újtagjukat megfelelő épületekkel (mert mostani hodájaink szánalmasak és nevetésesek egyaránt,) állatokkal és eszközökkel kellően felszerelni, s ezek kihasználhatóságát elegendő forgótőkével biztosítani, mert régi dolog már az, hogy az állótőke (felszerelés) $\frac{1}{3}$ -al, a forgótőke (a gazdasági üzletnél alkalmazott pénz- és egyéb készletek) $\frac{2}{3}$ -al jobban kamatozik, mint az alaptőke (a telek az épületekkel,) vagy mint Pethe Ferencz régi gazdasági irónk mondta:

„Markolj csak keveset, de azt jól megszorisd,
Ne a földet, hanem a munkát szaporitsd.“

P.

H I R E K.

— Mindazon elfizetőinket, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, felhívjuk hátralékuk beküldésére, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

A KIADÓ-HIVATAL.

— Sándor János Kisküküllővármegyébe kinevezett főispán ur ömltőségától a helybeli dalegylet, melynek a távozó buzgó s tevékeny elnöke volt, folyó hó 22-én bucsuzott el. Este 8 órakor ugyanis a tordai zeneegylettel együtt megjelent az új főispán lakásán s miután „Üdvözlő dalát“ előnekelte — Hambrich Károly dalegyleti titkár üdvözölte őt rövid, de ~~szíves~~ szívesen beszéddel, melyet ömltsga érkező szavakkal köszönt meg, s egyuttal biztosította a dalegyletet további jóindulatáról is. Miután a dalárda még két dalt elénekelte s a zene-egylet két darabot eljátszott, az ünnepély véget ért.

— A vármegye rendkiv. közgyűlése folyó hó 22-én volt, melyről részletesebb tudósítást jövő számunkban hozunk.

— Adakozás a szegények karácsonyi segélyezésére. Gyűjtők: özv. Velits Györgyné és Horváthi Károlyné választmányi tagok. Borbély Máténé 50 kr. Abraham Emilné 50 kr. Sándor Kálmáné, sz. Dindár Ilona 1 frt. Velits Ödönne 1 frt. Ferenczi Árpádné 30 kr. Kleinhempel József 50 kr. Kovrig Jánosné 40 kr. Nagy Albertné 50 kr. Kazatsai Antalné 40 kr. Fosztó Gézné 1 frt. Binder Gedeon 10 kr. Gál Zsigáné 50 kr. Biró Károlyné 40 kr. Ifj. Telegdi Lajos 10 kr. Kioreán Józsefné 40 kr. Almási Károlyné 40 kr. Volenszki Gyuláné 40 kr. Özv. Harkányi Miklósné 10 kr. Turbucz Józsefné egy liter pityoka. Kruk Jánosné 1 frt. Sándor Kálmáné 1 frt. Vétel Fülöp 20 kr. N. N. 50 kr. N. N. 10. Bornemissza 1 frt. Jenei Károlyné 50. Özv. Velits Györgyné 1 frt. Horváthi Károlyné 40 kr.

— A tordai választó-kerület függetlenségi és 48-as párt szervezkedő gyűlését Tordán, 1891. december hó 27-én d. u. 2 órakor a „Vasut“-hoz címzett vendéglőhelyiségben fogja megtartani.

— A tej megvizsgálása igen egyszerűen eszközölhető. A tejjel megtöltött pohár mögé égő gyertyát helyezünk, a tiszta hamisítatlan tejen át a gyertya lángját nem látjuk, de ha vizet töltünk lassan a tejbe, akkor a láng egyre jobban és jobban lesz látóvá, a mint a tej víztartalma növekedik.

— Az időjárás kezd végre komolyan téliesre fordulni. Egy hét óta erős hideg és fagyos szelek járnak. Ugy látszik nem lesz fekete karácsony, melyet rendszeren fehér husvét szokott követni.

— Az aknai fürdő átvétele tényre vált. Városunk közönsége feltételei, melyek főpontjai az épületek elvihetése és 10 évnél hosszabb határidő engedélyezése körül forogtak, el vannak fogadva, s így az építkezés tavasszal megkezdhető lesz.

— Mulatságok az ünnepen. Karácsony másadnapján az iparos-egylet saját helyiségében rendez t á n c z m u l a t s á g o t. — Karácsony harmadnapján a szegénysorsu gyermekeket segélyező-bizottság rendez fillérestélyt, a volt kaszinó helyiségben.

— A nagymama bosszantása. A mechanikai tudomány haladása a nagymamát kezéből már régen kivette a kötő szerszámok és csak itt-ott fordul elő hogy a jó nagymama az, estéli órákban mozgásba hozza a fürge kötőtűket és az unokáink harisnyáiba beleköti régi időkbeli idézett gondolatait. Azonban a haláttalan nnokák inkább gépharisnyákat vesznek elő, mert azok élénkebbek és finomabbak mint a nagymama hízelt művei azért részesült a nagymamácska harisnyatömő tedománya eddig határtalan elismerésben. De most már ennek a dicsőségnek is vége van egy amerikai találmánya által (mit nem találta ki az amerikai) mely „Da ning Weaver Stopf-Apparat“ név alatt ismeretes. E készülékkel hibás barisnyákat vászon és pamuttárgyakat, ugyan mint mindennemű tömőmunkákat gyönyörűen mintha új szövés volna ki lehet javítani. E készülék kezelése oly egyszerű, hogy bármely iskolásgyermek mingen bővebb magyarázat nélkül azonnal kezelheti. A „Darning Weaver“ előnyeit élénken bizonyítja az, hogy az a leányiskolákban mint tantárgy fogadtatott el és a bécsi gazdasszonyok-egylete (mint a női kézi munkák legértékesebb) által minden háztartásnak mint nélkülözhetlen eszköz ajánlatik. — Minthogy e készülék beszerzési ára igen csekély (összeget 1 frttot tesz, utasítással és probamunkával együtt pedig a pénz előleges beküldése mellett 1 frt 25 krért szerezhető meg) nem képzelhetünk újabb hasznosabb és olcsóbb ajándékot, mint az új készüléknek beszerzését, mely bizonyára közkedveltségnek fog örvendeni. Beszerzési forrás: S c h u b e r t G vezérképviselő Európa számárai Bécs, Margarethenstrasse Nr. 25.

I d ő s z e r ű.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek egy rendelete látható a hivatalos sportlapokban, mely az iskolás ifjak testi nevetését czélozza. Kivánatosnak és nagyon szükségesnek mondja ugyanis a rendelet mindenféle athletikai mozgásnak igénybevételét, mint a szellemi tulterhelés egyensúlyozását és a test fejlettségének egyedüli elengedhetetlen tényezőjét. E testi mozgások között első helyre teszi — minthogy időszerű is — a korcsolyázást. E végből szól az iskolai hatóságokhoz, hogy a lehetőleg, a helybeli sportegyletekkel való érintkezés útján is, tegyék lehetővé a tanulósnak minél nagyobb mérvben a korcsolyázhatást. A tanulók nagyobb mérvű korcsolyázását úgy lehet emelni, ha az iskolai hatóság, igazgatóság nemesak nem tiltja ezt, de inkább buzdítja erre őket; az elsőt — azt hiszem — egy igazgató sem teszi ma már, ez utóbbira pedig igen kevés szükség van, mert alig van 200 gyerek között, egy, vagy kettő, kit efféle athletikára serkenteni kellene. Azonban ezt is meg kell tenni.

Hogy nagyobb alkalom adódjék a a gyerekeknek az e nemű sportüzésre, a fizikai nevelés sarkalatos tényezőjére; szükséges, hogy az iskolai hatóságok közbenjárására a helybeli sportegyletek adjanak alkalmat erre a tanulósnak. Tordai korcsolyázó-egyletünk e tekintetben már e miniszteri rendelet előtt három évvel kezdett tenni valamit. — Nem sok ugyan, de éppen e rendelet szellemének felel meg. Első ízben ugyanis egy vasárnapon az egylet az iskola ifjuságát ingyen bocsájtotta a jégpályára s azonfelől ugyanekkor egy igen élvezetes versenyt rendezett számokra, s már ez alkalomnak kettős morális értéke volt. Második és harmadik télen ugyan ezeket cselekedte az iskolásfiukkal szemben az egylet, ez alkalomkor azonban már fél belépti díjat szedvén tőlük. De nem keveslendő az az eljárása is az egyletnek e gyerekekkel szemben, hogy eleitől fogva külön olcsóbb jeggyel engedte a jégpályára: a 2 frt évi rendes tagsági díj helyett 1 frt 50 krral, s a 20 kr. egyszeri belépő helyett 10 krral.

Ezek mellett az egylet választmány a f. hó 20-án tartott gyűlése határozatából átiratilag kérte fel az iskola főhatóságot, a kir. tanfelügyelőt, hogy az olcsósági alkalom adva lévén, buzdítólag hasson a felügyelete alatt levő iskolák növendékeire.

A korcsolyázó-egylet részéről a nyújtott előnyök mellett úgy véljük, még volna egy adandó előny, melyet minden hátrány nélkül felhasználhatna az egylet a humanismus érdekében. És ez az, hogy a szegényebb iskolás gyerekeknek, tegyük hozzá: a kik egyuttal jó tanulók is, az iskola igazgatóság ajánlatára teljesen ingyen engedje át a jéget; minthogy ezek a legnagyobb olcsóság mellett sem juthatnának oda.

E nemes intézkedéssel az is el lenne kerülve, hogy a patakon czellengjenek a gyerekek, hol könnyen veszélyeknek lehetnek kitéve, — másfelől a tagoknak sem szereznének alkalmatlanságot, — olyankor csődülvén inkább a jégre, milyenkor a tagok nagyobb száma úgy sem veszi azt igénybe: vasárnap délutánonként.

Még ha ezt a kérdést is nemesen oldja meg a korcsolyázó-egylet: kettős értékű dolgot cselekedett s a nagymélt. miniszter kívánalmának is minden oldalról teljesen elegett tett, a paedagogia egyik ágát haszonnal művelte. v.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti: Dr. TOLNAI LAJOS. Főmunkatárs: Dr. VÁRADI ANTAL. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. MURÁNYI ÁRMIN.

Előfizetési ára:

a „Hölgyek Lapja“ című divat-melléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

* Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. *

A „Képes Családi Lapok“ című hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írónők támogatják: Jókai Mór, Lauku Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmadi Győző, Mikezsth Kálmán, Komócsay József, Temérdek (Jeszzenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczédi László, Palágyi Lajos, Erdődi Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértesszi Gyula, Méri Károly, dr. Murányi Ernő, Petri, Mór, dr. Roditzki Jenő, Csorba Palotai Ákos, stb.; Benitzki-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyváradai Mira, Kuliffai-Benitzki Irma, Harmath Lujza, Heveessiné-Sikor Margit, Y. Gaál Karoline, Karlovcszki Ida, Mericzai-Karossa Irma, Erzsike. stb.

A „Képes Családi Lapok“ az összes szépirodalmi képes heti lapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit, s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja“ című havonként kétszer megjelenő divat-melléklete a legújabb divatképeket hozza, s e mellett a magyar házi-asszonyoknak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, a kertészet, a háztartás, s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna, s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajánlódokza meg évenként az előfizetőit.

Zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka- és ponttalányokkal és szerejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatószámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzáférnek.

A ki az egész évre szóló hat frtyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak két regényt; és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt, s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismeréssül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Politikai napilapot rövid időn még nem karolt fel annyira a közönség, mint a

MAGYAR HIRLAPOT,

mely ez év áprilisében megindulva már is mindenki tudja, hogy a

MAGYAR HIRLAP a legértelmesebb, legterjedelmesebb, teljesen független magyar napilap. A

MAGYAR HIRLAP a valódi szabadelvűségért küzd és a

MAGYAR HIRLAP semmi önző célokat se szolgál. Eszközeiben mindig tiszta a miert is a

MAGYAR HIRLAP minden sorában megbízható és föltétlenül hiteles. A

MAGYAR HIRLAP naponként 16, 24 vagy 32 oldalon jelenik meg. Hetenként a

MAGYAR HIRLAP egy irodalmi, egy tanügyi és egy mezőgazdasági melléklettel ad. A

MAGYAR HIRLAP 10 aranyos havi pályadíjat tűzött ki társára, 100 aranyat pedig novellára. Csak a

MAGYAR HIRLAP 50 aranyos havi pályadíjat tűzött ki társára, 100 aranyat pedig novellára. Csak a

MAGYAR HIRLAP előfizetői részesülnek abban a kedvezményben, hogy a „Kis Világ“ című heti

képes gyermek mellékletet megkaphatják. A

MAGYAR HIRLAP karácsonyra nagy meglepetést forral előfizetői számára, de a

MAGYAR HIRLAP eme rendkívüli kedvezményeken kívül is figyelmet érdemel, mert a

MAGYAR HIRLAP vezérezkékével közgazdasági rovatával egy lap se versenyezhet, a

MAGYAR HIRLAP táviratai, értesítései, újdonságai mindig a legújabbak, a

MAGYAR HIRLAP rendelkezvén a legtöbb és legjelensebb bel- és külunkatársakkal. A

MAGYAR HIRLAP már december hónapban megkezdte Csiky Gergelynek közvetlenül elhunyt előt

itt nagy regényét e címen: „A valóper után.“ Ezenkívül a

MAGYAR HIRLAP meg e hónapban egy érdeklítő francia regényt is megkezd. A

MAGYAR HIRLAP főszerkesztője Horváth Gyula. A

MAGYAR HIRLAP h. szerkesztője Fenyő Sándor. A

MAGYAR HIRLAP előfizetési ára 1 óra házhoz hordva Budapesten, vagy vidékre küldve, bélyegmen-

tesen 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt, félévre 7 frt, egész évre 14 frt.

A „MAGYAR HIRLAP“ kiadóhivatala

IV. Granátos-utca 16.

2—2

Karácsonyi és Újévi ajándékok!

Diszkönyvek, Levélpapirdobozok!

Gyermekek és felnőttek számára különféle

KÖNYV-AJÁNDÉKTÁRGYAK, emlékkönyvek,

Képes-könyvek, csinos Naptárak, Zsebkönyvek!

Határozott árak mellett!

HARMATH JÓZSEF könyv-, papirkereskedő és nyomdatulajdonos TORDAN

Üzletem harmadik osztályát képezi az általam Pollák T. ezégtől átvett, s a mai kor kivánalmainak teljesen megfelelő — a legdiszesebb öntésű betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDA,

a hol

Újévi üdvözlések,

kivánatra bármilyen papíron nyomtatva, csinos kiállításban 100 darab 2—5 frtig.

NÉVJEGYEK,

új írott- vagy nyomtatott betűkkel, kivánatra bármilyen nagyságban 100 darab 80 krtól—2 frtig.

Szóval a könyvnyomda keretéhez tartozó cikkek TETEMESEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON, gyorsan és pontosan készíttetnek el.

DISZES ALBUMOK!

Szép kivitelű bronz és alpakka

EMLÉKTÁRGYAK!

Különféle

GYERMEKJÁTÉKOK.

Óralánczok, zseb-, bankjegy- és szivartárczák, zsebkések, szemüvegek és pipere tárgyak!

Dús választékban!

Megjelent a

„TORDAI KÉPES-NAPTÁR“
csinos kiállításban, számos illusztrációval.

Ara csak 25 kr.

Megjelenik minden vasárnap képes melléklettel

az
„ARANYOSVIDEK“

melyre ez uttal is előfizetést hirdetünk.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	6 frt
Fél	3
Negyed évre	1 „ 50 kr.

Hirdetéseket leszállított áron vesz fel a kiadóhivatal. Hirdetve 32 szám.